



Ruben Willaert  
restauratie & archeologie  
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

## Gontrode Heirweg (Merelbeke, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2021B262  
Maart 2021

NOTA  
DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN

PROEFSLEUVENONDERZOEK

---

## Colofon

Bekrachtigde archeologienota in uitgesteld traject: **ID 7367**

Auteur: Jeroen Vanhercke

Grondplannen: Yelmer Debouck, Tessa Van Esbroeck

Nummer van het wettelijk depot: /

Naam en erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert NV OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

Ruben Willaert nv

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels-Brugge

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

# INHOUDSTAFEL

---

<b>1</b>	<b>Resultaten proefsleuvenonderzoek</b>	<b>7</b>
<b>1.1</b>	<b>Projectomschrijving</b>	<b>7</b>
1.1.1	Administratieve gegevens	7
1.1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.1.2.1	Onderzoekskader	9
1.1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.1.2.3	Randvoorwaarden	10
1.1.3	Uitvoering onderzoek	10
1.1.3.1	Actoren en wetenschappelijke begeleiding	10
1.1.3.2	Chronologie	10
1.1.3.3	Strategie	10
1.1.3.4	Methode en organisatie	12
<b>1.2</b>	<b>Assessmentrapport</b>	<b>16</b>
1.2.1	Beschrijving projectgebied	16
1.2.1.1	Ligging	16
1.2.1.2	Landschappelijke context	16
1.2.2	Aardkundige opbouw	16
1.2.2.1	Geologie	16
1.2.2.2	Bodem	17
1.2.3	Stratigrafische opbouw van de site	17
1.2.3.1	Oppervlak	17
1.2.3.2	Referentieprofielen	18
1.2.3.3	Conclusie	21
1.2.4	Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	22
1.2.4.1	Algemeen	22
1.2.4.2	Synthese, interpretatie en datering	23
1.2.5	Assessment van de vondsten	24
1.2.6	Assessment van de stalen	24
1.2.7	Conservatie-assessment	24
1.2.8	Interpretatie van de resultaten	24
1.2.9	Confrontatie resultaten met voorgaande onderzoeksfases	25
1.2.10	Verwachting archeologisch erfgoed	25
<b>1.3</b>	<b>Beantwoording van de onderzoeksvragen</b>	<b>25</b>
<b>1.4</b>	<b>Samenvatting</b>	<b>26</b>
<b>2</b>	<b>Bibliografie</b>	<b>28</b>
<b>3</b>	<b>Bijlagen</b>	<b>29</b>
<b>3.1</b>	<b>Lijst met gebruikte afkortingen</b>	<b>29</b>
<b>3.2</b>	<b>Sporenlijst</b>	<b>30</b>
<b>3.3</b>	<b>Vondsten- en monsterlijst</b>	<b>30</b>
<b>3.4</b>	<b>Fotolijst</b>	<b>30</b>



<b>3.5</b>	<b>Referentieprofielen.....</b>	<b>32</b>
<b>3.6</b>	<b>Dagrapporten.....</b>	<b>34</b>



## FIGURENLIJST

---

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België.....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers. ....	8
Figuur 3: Projectgebied en sleuven weergegeven op het KLIP-plan. ....	11
Figuur 4: Sleuvenplan weergegeven op de GRB-basiskaart. ....	12
Figuur 5: Projectgebied voor de aanvang van het onderzoek, foto vanuit het zuidwesten. ....	14
Figuur 6: Begin van sleuf 1, in het noordoosten van het projectgebied. ....	14
Figuur 7: Projectgebied na sleuven, foto vanuit het zuidwesten. ....	15
Figuur 8: Projectgebied na sleuven, foto vanuit oosten.....	15
Figuur 9: Projectgebied en sporen weergegeven op het DHMV.....	17
Figuur 10: Sleuvenplan met aanduiding van maaiveld- en vlakhoogtes. ....	18
Figuur 11: Sleuvenplan weergegeven op de bodemkaart, met aanduiding van de profielen. ..	19
Figuur 12: Profielput 3. ....	20
Figuur 13: Profielput 3. ....	21
Figuur 16: Sporenkaart weergegeven op de GRB-basiskaart.....	22
Figuur 17: Recente verstoring in sleuf 1.....	22
Figuur 18: Recente verstoring in sleuf 2.....	23
Figuur 19: Recente verstoringen in sleuf 3.....	23
Figuur 20: Sporenplan weergegeven op de meest recente middenschalige orthofoto.....	24



# TABELLENLIJST

---

Tabel 1: Administratieve gegevens proefsleuvenonderzoek. ....	7
Tabel 2 Overzicht oppervlaktes proefsleuven (m <sup>2</sup> ) en percentages. ....	11



# 1 Resultaten proefsleuvenonderzoek

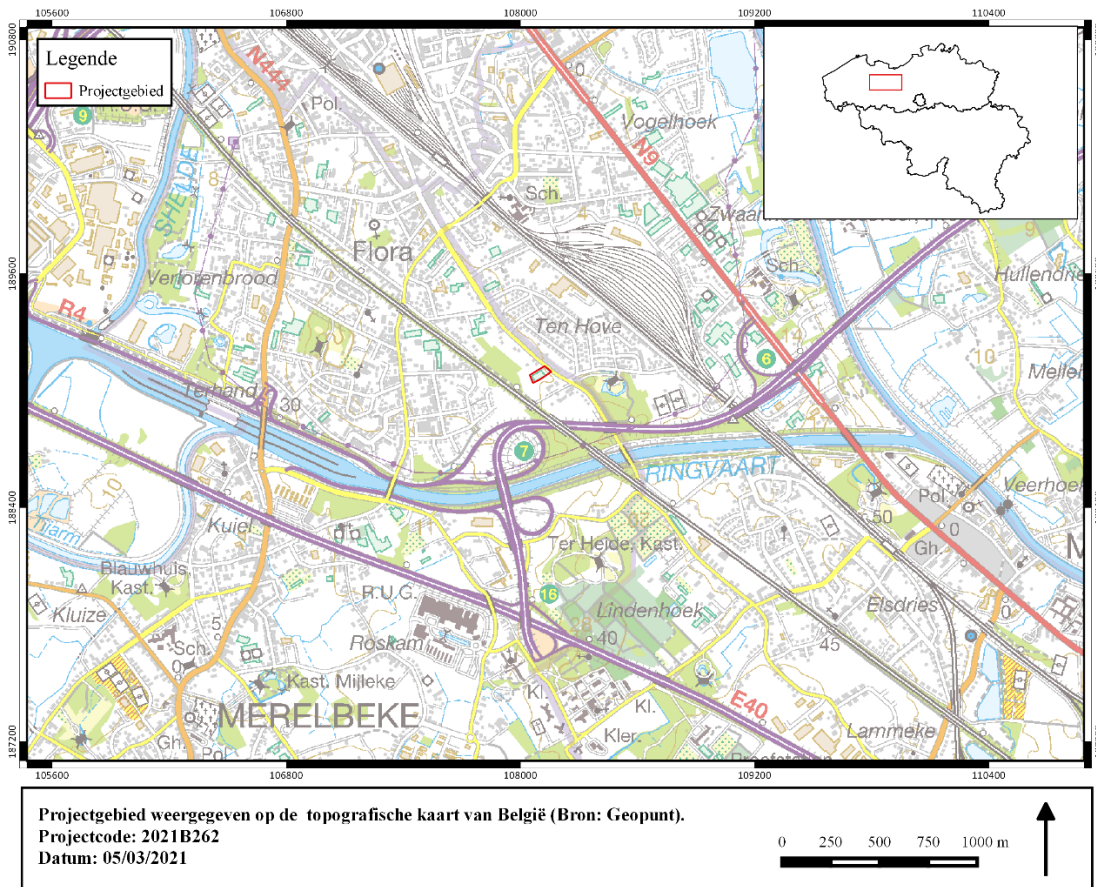
## 1.1 Projectomschrijving

### 1.1.1 Administratieve gegevens

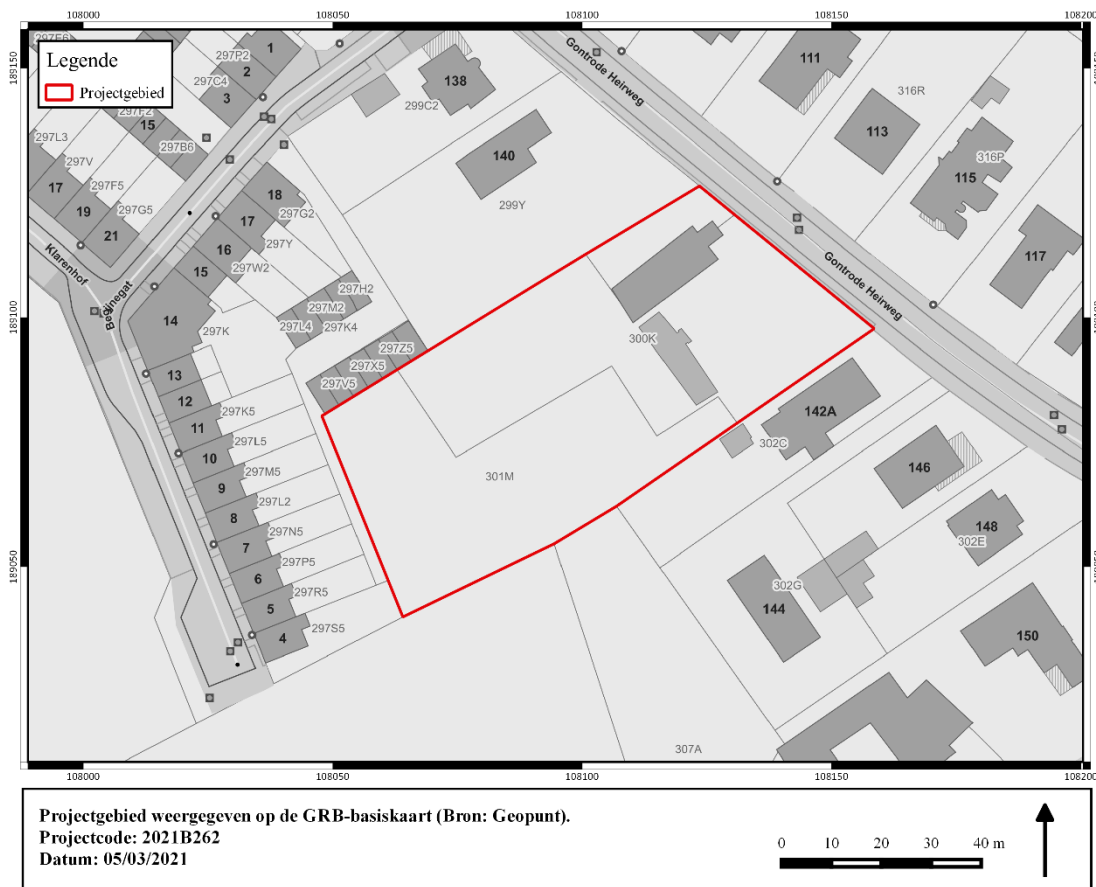
Tabel 1: Administratieve gegevens proefsleuvenonderzoek.

a) Archeologienota	<b>ID 7367</b>	
b) Projectcode bureauonderzoek	2018D50	
c) Projectcode proefsleuvenonderzoek	2021B262	
d) Interne projectcode	MEGO-21	
e) Naam en erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert nv OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
f) De locatie van het vooronderzoek  Zie Figuur 1	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Merelbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	9820
	Adres	Gontrode Heirweg 142
	Toponiem	Gontrode Heirweg
	Bounding box (Lambert 72)	$X_{\min} = 108047$ $Y_{\min} = 189039$ $X_{\max} = 108158$ $Y_{\max} = 189127$
g) Kadastrale gegevens  Zie Figuur 2	Merelbeke, afdeling 1, sectie A, nrs. 298c, 300k, 301m.	
h) Actoren en specialisten (Ruben Willaert nv)	Jeroen Vanhercke Yelmer Debouck Tessa Van Esbroeck	archeoloog/veldwerkleider archeoloog/GPS archeoloog/GPS
i) Wetenschappelijke advisering	/	/
j) Agentschap Onroerend Erfgoed	Nancy Lemay Inge Zeebroek Giel Verbeelen	Erfgoedconsulent Erfgoedconsulent Erfgoedconsulent
k) Uitvoeringsdatum veldwerk	02/03/2021	
l) Oppervlakte plangebied	4528 m <sup>2</sup>	
m) Oppervlakte onderzoeksgebied	4528 m <sup>2</sup>	
n) Onderzochte oppervlakte	487 m <sup>2</sup> (10,76 %)	





**Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België.**



**Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers.**



## 1.1.2 Onderzoeksopdracht

### 1.1.2.1 Onderzoekskader

Naar aanleiding van een geplande verkaveling aan de Gontrode Heirweg te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen) werd in 2018 een archeologienota opgemaakt door Acke & Bracke bvba (**ID 7376**). De geplande werkzaamheden bestaan uit de verkaveling van 10 loten, aangevuld met een wegenis, parkeerplaatsen en groenzones. Deze geplande realisatie impliceert een aanzienlijke bodemingreep die een directe bedreiging kan betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed.

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone die bestemd is als woongebied. Het bevindt zich niet binnen een vastgestelde archeologische zone, niet binnen een archeologische site en evenmin binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m<sup>2</sup> of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m<sup>2</sup> of meer bedraagt. Aangezien de oppervlakte van het plangebied 4528 m<sup>2</sup> bedraagt, is men in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag.

De fase van het onderzoekstraject die hieronder besproken wordt (projectcode: **2021B262**), bouwt verder op het bureauonderzoek (projectcode: **2018D50**) en het programma van maatregelen van de archeologienota (projectcode: **2018D50**).

Dit vooronderzoek leidde, omwille van de kans op bewaarde grondvaste resten, tot een vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit was noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van archeologische sporen te kunnen nagaan. Het doel van de archeologische terreininventarisatie was het maken van een archeologische evaluatie van de projectlocatie, m.a.w. inzicht te krijgen in de verspreiding, de densiteit, de aard en de chronologische waarde van de eventuele archeologische sporen op het terrein. De landschappelijke situatie en de gekende archeologische waarden in de omgeving wezen op de mogelijke aanwezigheid van grondvaste sporen die zichtbaar zijn onder de bouwvoor.

Een prospectie met ingreep in de bodem op het terrein was effectief mogelijk op het terrein en de meest geschikte manier om archeologische resten in kaart te brengen, met beperkte schade aan eventueel aanwezige relictten. Het was ook noodzakelijk, gezien het feit dat de geplande werken een ingreep in de bodem impliceren waarbij *in-situ* bewaring onmogelijk is.

### 1.1.2.2 Onderzoeksvragen

Bij het uitvoeren en uitwerken van de archeologische prospectie was het van belang dat minstens onderstaande vragen beantwoord werden. Ze werden geformuleerd het in programma van maatregelen. Als er op basis van de resultaten nog bijkomende onderzoeksvragen gesteld konden worden tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem, dienden deze ook gesteld en beantwoord te worden. De antwoorden zullen in het assessmentrapport aan bod komen. In hoofdstuk 1.3 worden de vragen nogmaals van een beknopt antwoord voorzien.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?



- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Zijn er sporen terug te vinden van de 18de-eeuwse hoeve en/of eventuele oudere voorlopers van de huidige gebouwen?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

### 1.1.2.3 Randvoorwaarden

De archeologienota werd opgesteld met een uitgesteld vooronderzoek. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem werd uitgevoerd na de sloop van een gebouw op het terrein en na het bekomen van zekerheid over de omgevingsvergunning.

De archeologische werkzaamheden van het proefsleuvenonderzoek speelden zich volledig af binnen het kader dat gecreëerd wordt door de Code van Goede Praktijk. Het programma van maatregelen kon grotendeels gevolgd worden. De aanwezigheid van een telecommunicatieleiding zorgde ervoor dat een kleine zone niet onderzocht werd.

### 1.1.3 Uitvoering onderzoek

#### 1.1.3.1 Actoren en wetenschappelijke begeleiding

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd door archeologen van Ruben Willaert nv, vertegenwoordigd door Jeroen Vanhercke (archeoloog/veldwerkleider), Yelmer Debouck (archeoloog/GPS) en Tessa Van Esbroeck (archeoloog/GPS). De grondwerken werden uitgevoerd door de firma Bekaert Maarten bv uit Ingelmunster (West-Vlaanderen).

De erfgoedconsulenten van het Agentschap Onroerend Erfgoed waren Nancy Lemay, Inge Zeebroek en Giel Verbeelen.

#### 1.1.3.2 Chronologie

Vóór de aanvang van het terreinwerk werden de nodige leidingplannen opgevraagd. Daarnaast werd een melding gedaan van het terreinwerk bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Het onderzoek vond plaats op dinsdag 2 maart 2021. Er werd gestart in het noordoosten van het projectgebied (de nummers van de sleuven geven de volgorde weer). Nadat het archeologische terreinwerk er op zat, werden de sleuven terug gedicht. Deze werken vonden eveneens plaats op 2 maart 2021. De uitwerking en rapportage zijn van start gegaan op donderdag 4 maart 2021.

#### 1.1.3.3 Strategie

De inplanting van de proefsleuven werd vastgelegd in het programma van maatregelen van het bureauonderzoek en kon grotendeels worden aangehouden. Het terrein werd geëvalueerd door middel van drie proefsleuven (of werkputten). Er werd door het ontbreken van archeologische sporen beslist om geen kijkvensters aan te leggen.

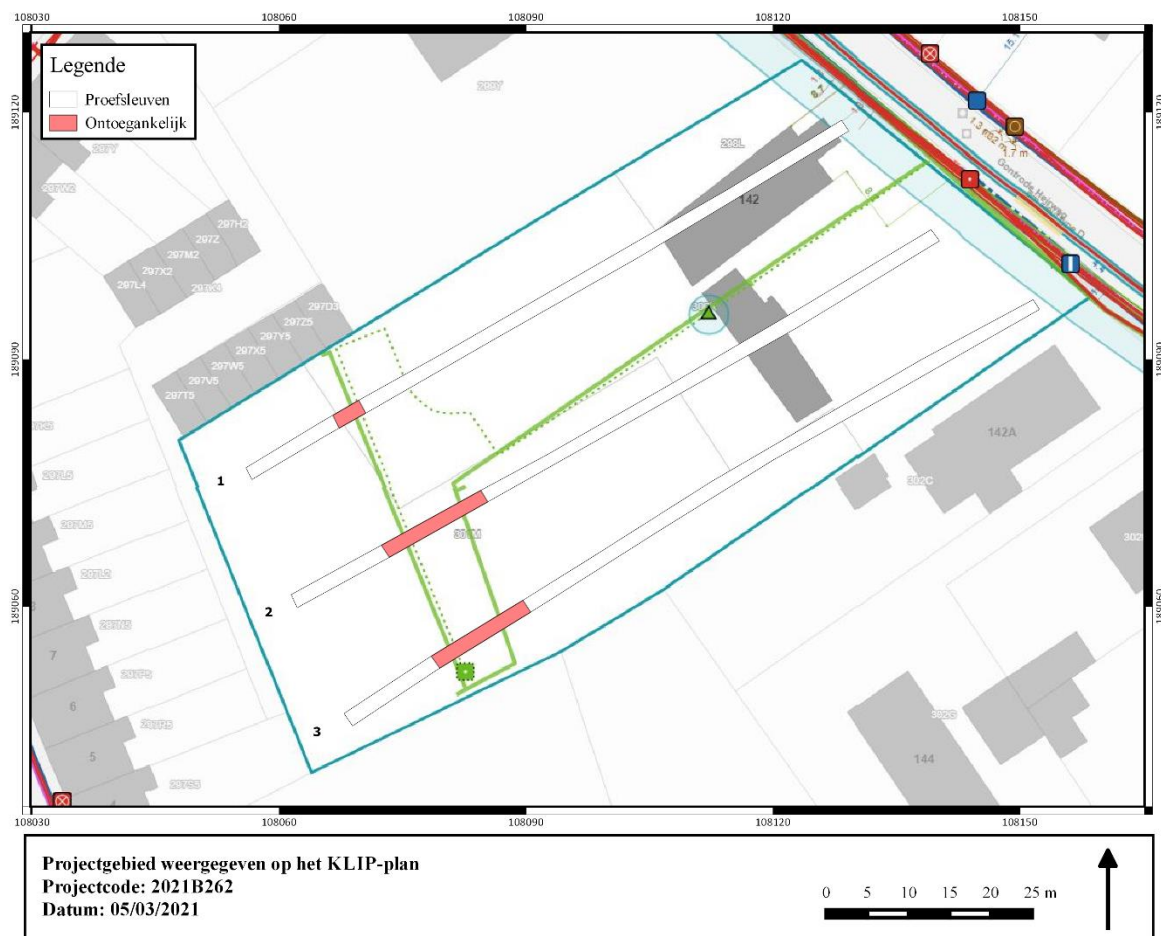


Centraal en in de westelijke helft van het projectgebied was op het KLIP-plan een telecomleiding aangegeven. De oppervlakte die door de aanwezigheid van de leiding niet onderzocht kon worden, werd eveneens ingemeten.

De aangelegde proefsleuven en kijkvensters waren in totaal goed voor een oppervlakte van 487 m<sup>2</sup>. Daarmee werd 10,76 % van het onderzoeksgebied van 4528 m<sup>2</sup> archeologisch onderzocht. Op die manier konden de onderzoeksvragen beantwoord worden en kon een inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel op het terrein.

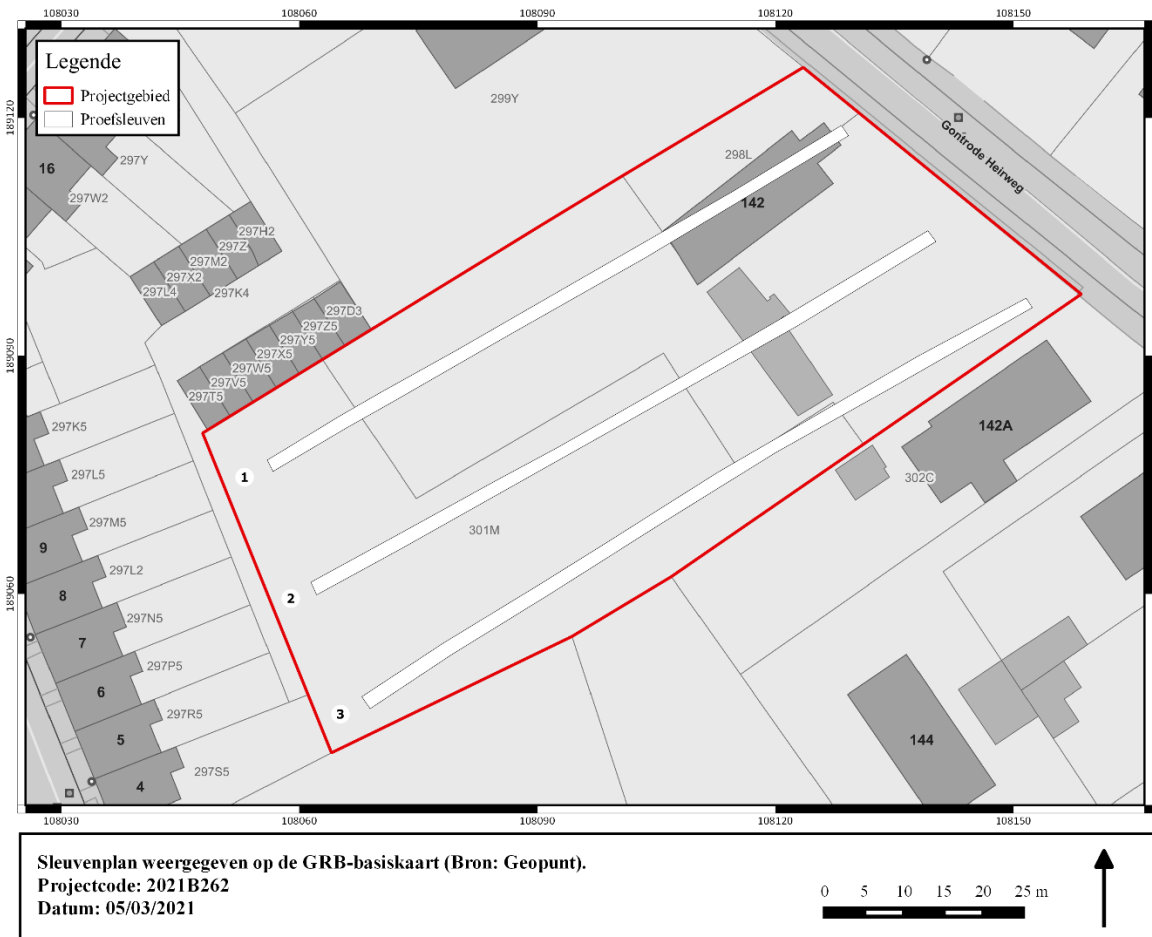
Tabel 2 Overzicht oppervlaktes proefsleuven (m<sup>2</sup>) en percentages.

	Opp. in m <sup>2</sup>	Opp. procentueel
<b>Oppervlakte projectgebied</b>	<b>4528</b>	<b>100</b>
Oppervlakte proefsleuf 1	168	3,71
Oppervlakte proefsleuf 2	180	3,97
Oppervlakte proefsleuf 3	194	4,28
Oppervlakte verloren door telecomleiding	55	1,21
<b>Totale oppervlakte onderzoek</b>	<b>487</b>	<b>10,76</b>



Figuur 3: Projectgebied en sleuven weergegeven op het KLIP-plan.





**Figuur 4: Sleuvenplan weergegeven op de GRB-basiskaart.**

### 1.1.3.4 Methode en organisatie

#### 1.1.3.4.1 Terreinwerk

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van het proefsleuvenonderzoek volgen de methodiek die beschreven is in de Code van Goede Praktijk en respecteren de aanbevelingen uit het programma van maatregelen. Enkel de aanwezigheid van een leiding zorgde voor een kleine afwijking.

De locatie van de proefsleuven werd eerst uitgezet aan de hand van een GPS-toestel. De proefsleuven waren op voorhand parallel uitgetekend met een tussenafstand van 15 m (as op as) en een breedte van 2 m. De proefsleuven werden vervolgens aangelegd met een rupskraan van 23 ton (Volvo ECR235EL). De graafbak had een platte rand van 2 m breed. Onder aanwezigheid van de veldwerkleider werd laagsgewijs verdiept tot op het archeologisch leesbare niveau. De sporen werden opgeschaafd, ingekrast, genummerd, gefotografeerd en ingemeten met het GPS-toestel (Trimble R6). Met datzelfde toestel werden ook de sleufwand, de hoogtes van het maaiveld en de hoogtes van het archeologisch vlak geregistreerd. In elke proefsleuf werd door middel van een profielput het bodemprofiel geregistreerd (d.m.v. foto, tekening en beschrijving). De profielputten werden eveneens ingemeten. De spreiding was van die aard dat elk deel van het terrein vertegenwoordigd was. De foto's werden genomen met een Nikon COOLPIX AW120 camera die verbonden was met een GETAC-tablet. De dimensies en oriëntatie werden aangeduid met een noordpijl en schaalbalk. De foto's werden opgeslagen op de tablet en later voorzien van een digitaal fotobord (met vermelding van projectcodes, datum, vlak- en spoornummer). Daarnaast waren er voorgedrukte vondstenkaartjes beschikbaar met

onderstaande gegevens. Door een gebrek aan relevant vondstmateriaal werden echter geen vondstnummers uitgeschreven.

<b>Projectcode: 2021B262 MEGO-21</b>	VNR (vondstnummer)	<b>Ruben Willaert</b> restauratie & archeologie
Put:		
Vlak:		
Spoor:	Soort:	
Profiel:	Verzamelwijze:	
Laag:	Datum: 02/03/2021	

Na het aanleggen van de proefsleuven werden het terrein nogmaals gecontroleerd op vondstmateriaal. Door het ontbreken van archeologisch relevante sporen en de door jonge ouderdom van de vaststellingen werden geen coupes gezet.

#### *1.1.3.4.2 Verwerking*

Na het terreinwerk werden de meetresultaten verwerkt tot een grondplan in QGIS. Foto's, tekeningen en beschrijvingen werden onderzocht en geïnterpreteerd. De resultaten werden vergeleken met de reeds beschikbare informatie uit het bureauonderzoek. Op basis van deze gegevens werden de onderzoeksvragen beantwoord en kon een advies tot verder onderzoek geformuleerd worden.





**Figuur 5: Projectgebied voor de aanvang van het onderzoek, foto vanuit het zuidwesten.**



**Figuur 6: Begin van sleuf 1, in het noordoosten van het projectgebied.**



**Figuur 7: Projectgebied na sleuven, foto vanuit het zuidwesten.**



**Figuur 8: Projectgebied na sleuven, foto vanuit oosten..**



## 1.2 Assessmentrapport

Het assessmentrapport geeft de informatie weer die verzameld werd tijdens het proefsleuvenonderzoek. Dit omvat informatie omtrent de bodem, stratigrafie, archeologische sporen en archeologisch vondstmateriaal. Deze gegevens werden beschreven, waar mogelijk gedateerd, vergeleken en samengebracht om tot een inschatting te komen van het archeologisch potentieel van het gebied. Het al dan niet nemen van verdere maatregelen kan vervolgens onderbouwd worden op basis van deze gegevens.

### 1.2.1 Beschrijving projectgebied

#### 1.2.1.1 Ligging

Het plangebied heeft een oppervlakte van 4528 m<sup>2</sup> en is gelegen ten zuidwesten van de Gontrode Heirweg. Aan de straatzijde waren tot voor kort gebouwen aanwezig in een L-vormige configuratie, namelijk een hoevegebouw, een schuur en enkele bijgebouwtjes. Het westelijke deel van het terrein was braakliggend.

Het terrein in kwestie is gelegen binnen de grenzen van de gemeente Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen). Het plangebied is gelegen in het meer verstedelijkte noordelijke deel van de gemeente, net ten noorden van de R4 en de spoorlijn Gent-Brussel. De Gontrode Heirweg is een noordwest-zuidoost georiënteerde weg die de kern van Merelbeke met die van Gontrode (deelgemeente van de Melle) verbindt en de grens vormt tussen Merelbeke en Melle. Ten zuiden van het plangebied, naar de spoorlijn toe, is een weiland aanwezig. Langs alle andere zijden is bebouwing aanwezig.

#### 1.2.1.2 Landschappelijke context<sup>1</sup>

Merelbeke is gelegen aan de Boven-Schelde. Kenmerkend voor het landschap is het nogal bruuske hoogteverschil (circa 15 tot 20 m) tussen de vlakke alluviale Scheldevallei en de hoger gelegen gronden met golvend reliëf. De vallei van de Schellebellebeek doorsnijdt het grondgebied van de gemeente middendoor van oost naar west. Het plangebied bevindt zich op de oostelijke flank van de uitloper van een noordwest-zuidoost georiënteerde heuvelrug. Het terrein toont een dalend verloop zowel van west (ca. +15,80 m TAW) naar oost (+15,00 m TAW) als van noord (+15,70 m TAW) naar zuid (+15,40 m TAW). De gronden ten westen zijn duidelijk hoger gelegen, de gronden ten zuiden en oosten lager. De bodemerosiekaart uit 2016 geeft aan dat er voor het plangebied geen info voorhanden is. De gekarteerde percelen in de omgeving kennen een verwaarloosbare tot lage mate van erosie.

### 1.2.2 Aardkundige opbouw

#### 1.2.2.1 Geologie<sup>2</sup>

Qua tertiaire lithostratigrafie bevindt het projectgebied zich in het Lid van Merelbeke (Formatie van Gentbrugge), dat bestaat uit een blauwgrijze tot donkergrijze klei met dunne zandlenzen

Het projectgebied is daarnaast gelegen in het Quartair Type 1. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Er kunnen hellingafzettingen van het Quartair voorkomen.

---

<sup>1</sup> Zie Acke et al. 2018

<sup>2</sup> Ibid.





### 1.2.2.2 Bodem<sup>3</sup>

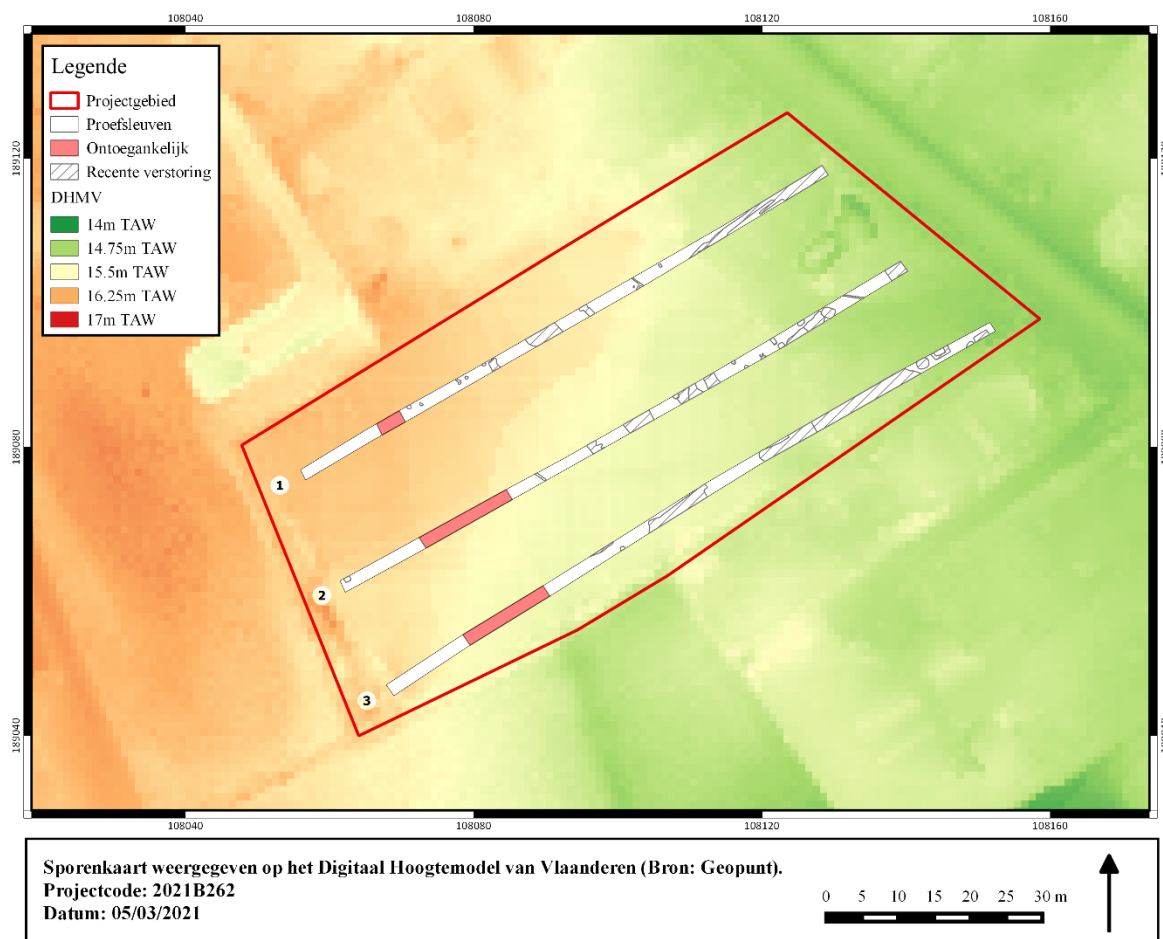
Op de bodemkaart van Vlaanderen worden binnen de contouren van het plangebied drie bodemtypes gekarteerd. Het bodemtype **Zch** is een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. De bovengrond is goed humeus, 30-60 cm dik en donker bruingrijs van kleur. De Podzol B is 20-30 cm dik en is verbrokkelde in harde concretionen. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

### 1.2.3 Stratigrafische opbouw van de site

#### 1.2.3.1 Oppervlak

De hoogte van het maaiveld lag tussen 14,63 m TAW en 15,89 m TAW. Er was een lichte helling waar te nemen, met het laagste punt van het terrein in het noordoosten. Het archeologisch leesbare niveau bevond zich op 14,05 m TAW tot 15,18 m TAW en volgde de graduele niveaoverschillen van het maaiveld.

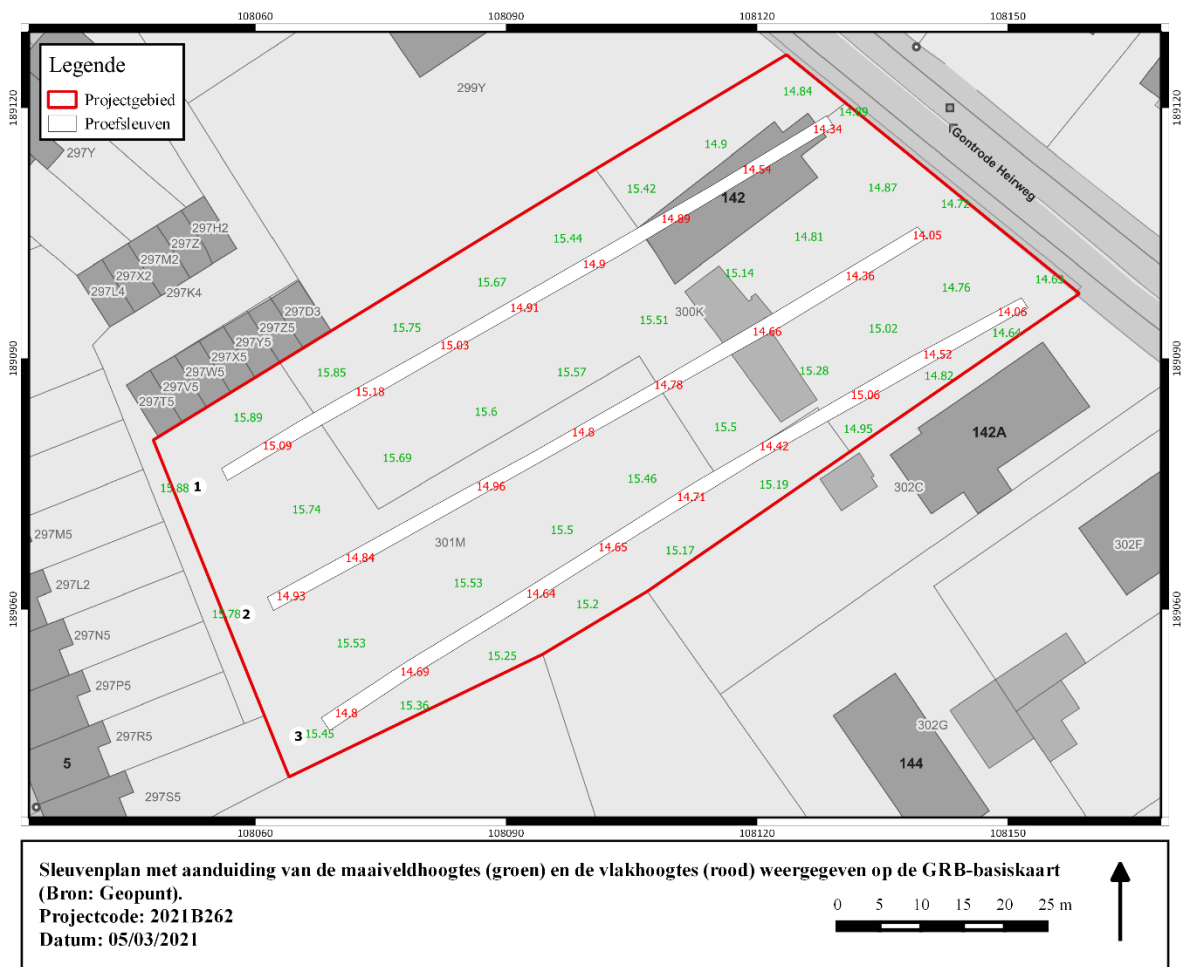
De locatie heeft een eenduidige stratigrafie. De sporen waren bewaard en zichtbaar onder de ploeglaag, op een diepte van 50 tot 80 cm onder het maaiveld.



**Figuur 9: Projectgebied en sporen weergegeven op het DHMV.**

<sup>3</sup> Ibid.

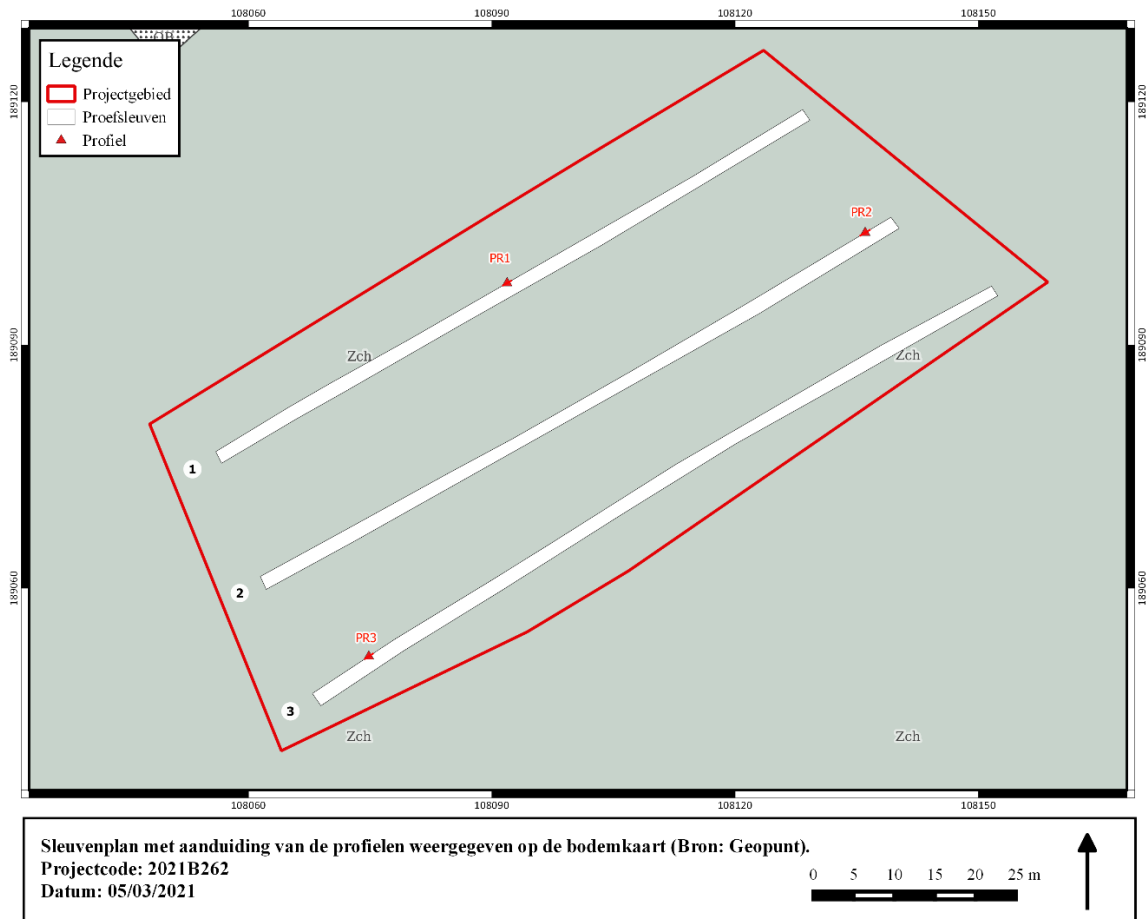




**Figuur 10: Sleuvenplan met aanduiding van maaiveld- en vlakhoogtes.**

### 1.2.3.2 Referentieprofielen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden drie profielen aangelegd om de bodemopbouw in kaart te brengen. De profielen werden in een geschrinkt patroon aangelegd om voldoende informatie over het volledige terrein te verzamelen. Er kunnen twee profielputten gebruikt worden om de bodemopbouw binnen het projectgebied te beschrijven.



**Figuur 11: Sleuvenplan weergegeven op de bodemkaart, met aanduiding van de profielen.**

### 1.2.3.2.1 Profielput 2

In de tweede profielput, die zich in het noordoosten van het projectgebied bevond, werden drie bodemhorizonten waargenomen. De hoogte van het maaiveld bedroeg er 14,84 m TAW. De ploeglaag (Ap) was homogeen en had een dikte van 42 cm. Daaronder bevond zich gemengde laag met sediment van de ploeglaag en de onderliggende moederbodem (A/C, 42-88 cm –mv), die mogelijk het gevolg is van de sloopwerkzaamheden die op dit deel van het terrein plaatsvonden. Daaronder bevond zich de lichtbruine/beige zandige moederbodem met gleyverschijnselen (C, 88-116 cm – mv). Dit profiel is representatief voor het oostelijke deel van het projectgebied, waar tot voor kort enkele gebouwen stonden. Het archeologische vlak werd er aangelegd in de C horizont.





**Figuur 12: Profielpit 3.**

#### 1.2.3.2.2 Profielpit 3

In de derde profielput, die zich in het zuidwesten van het projectgebied bevond, werden drie bodemhorizonten waargenomen. De hoogte van het maaiveld bedroeg er 15,62 m TAW. De ploeglaag (Ap) was grijs en homogeen met een dikte van 65 cm. In de opperste 20 cm waren plantenwortels aanwezig. Daaronder bevond zich een Bhs horizont (Bhs, 65-88 cm –mv), waar een zone met humusaanrijking met daaronder ijzerneerslag (ijzerconcreties) te zien was. Deze horizont had een eerder onregelmatig verloop. De zone met ijzerneerslag was niet overal even uitgesproken. Daaronder werd de bruine/beige zandige moederbodem (C, 60-90 cm –mv) aangetroffen die duidelijke gleyverschijnselen vertoonde.

Dit profiel is representatief voor het westelijke deel van het projectgebied dat nooit bebouwd geweest is. Het archeologische vlak werd er aangelegd onder de overgang van Bhs naar C horizont.



Figuur 13: Profielput 3.

### 1.2.3.3 Conclusie

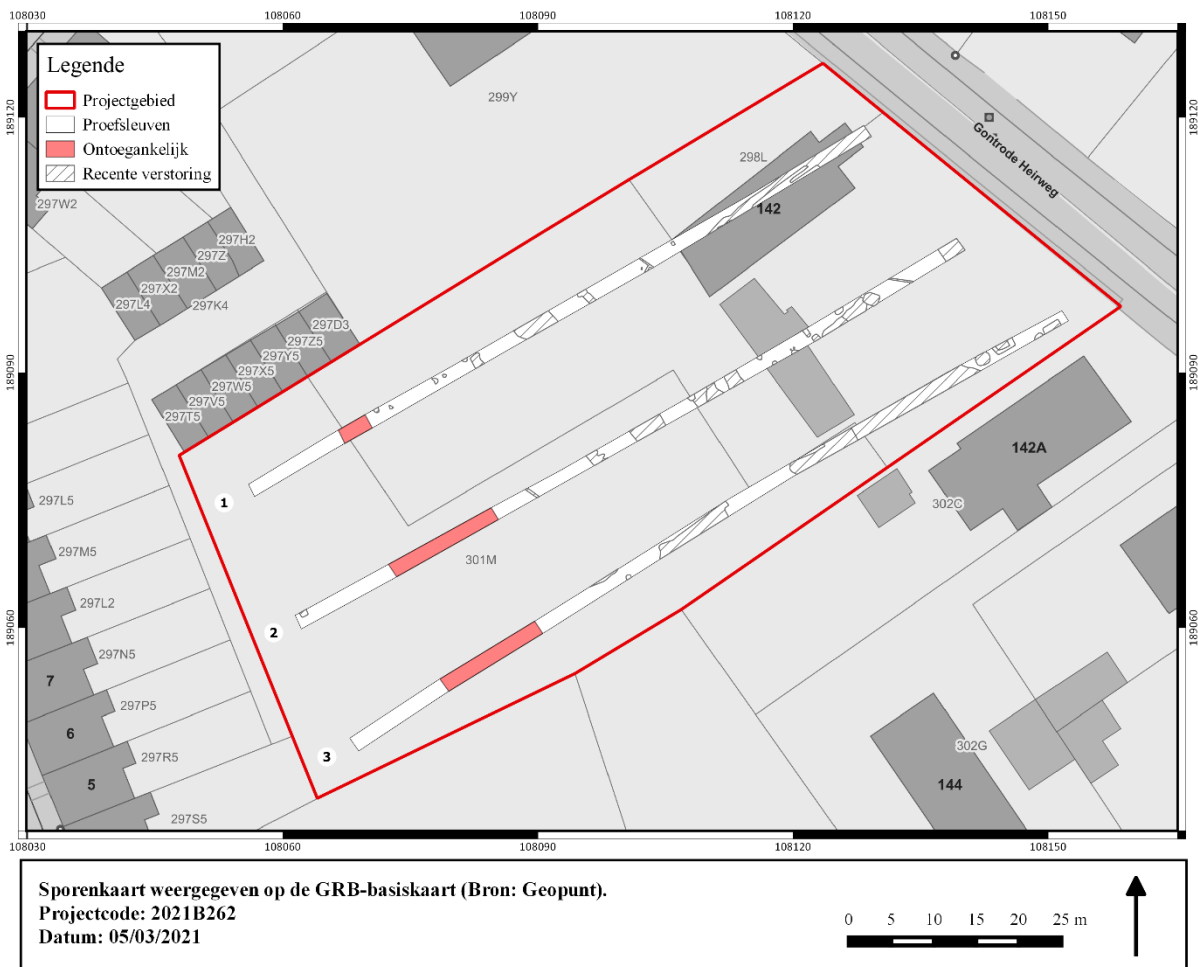
De observaties met betrekking tot de samenstelling van de bodem sluiten aan bij de informatie van de bodemkaart. Verder kan gesteld worden dat de bodemopbouw tamelijk goed bewaard in het westen van het terrein. De oostelijke zone is verstoord door de inmiddels afgebroken bebouwing. Het niveau waarop archeologische sporen zichtbaar zijn, bevindt zich onderaan de Bhs of bovenaan de C horizon, op een diepte van 50 tot 80 cm onder het huidige maaiveld.

## 1.2.4 Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

### 1.2.4.1 Algemeen

Tijdens de terreinevaluatie werden geen individuele spoornummers gebruikt voor archeologische sporen. Er werden alleen recente verstoringen aangeduid en gegroepeerd genummerd onder het nummer S999.

De verstoringen werden hoofdzakelijk in het centrum en de oostelijke helft van het projectgebied vastgesteld. Ze bestonden uit drainagebuizen, uitbraaksporen van gebouwen, restanten van muren en sporen van recente uitgravingen. De vulling, de heel scherpe aflijning en de inclusies in de vulling plaatsen de sporen in de 20<sup>ste</sup> en de 21<sup>ste</sup> eeuw. Er was geen twijfel over de jonge datering van de sporen, waardoor het couperen ervan niet nodig werd geacht.



Figuur 14: Sporenkaart weergegeven op de GRB-basiskaart.



**Figuur 15: Recente verstering in sleuf 1.**



**Figuur 16: Recente verstering in sleuf 2.**



**Figuur 17: Recente versteringen in sleuf 3.**

#### 1.2.4.2 Synthese, interpretatie en datering

Er werden op het terrein alleen recente versteringen aangeduid. Ze dateren uit de 20<sup>ste</sup> en 21<sup>ste</sup> eeuw en zijn het gevolg van de toenmalige bebouwing en activiteiten op het terrein. Van oudere periodes of voorgangers van de inmiddels gesloopte hoeve werden geen sporen gevonden.

In het westen van het projectgebied was het archeologisch leesbare niveau tamelijk goed bewaard. In deze zone werden echter geen sporen aangetroffen.





Figuur 18: Sporenplan weergegeven op de meest recente middenschalige orthofoto.

### 1.2.5 Assessment van de vondsten

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek geen vondstnummers uitgeschreven. In sommige verstoringen werd recent bouwpuin en ander afval (plastic) gezien. Deze materialen werden omwille van hun beperkte archeologische waarde niet verzameld.

### 1.2.6 Assessment van de stalen

Er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

### 1.2.7 Conservatie-assessment

Alle gegevens die gegenereerd zijn tijdens het onderzoek, zullen digitaal bewaard worden bij Ruben Willaert nv.

### 1.2.8 Interpretatie van de resultaten

Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat in een deel van het projectgebied het archeologisch leesbare niveau nog bewaard was onder de ploeglaag. De aangetroffen sporen bestonden uit echter alleen uit verstoringen die in de 20<sup>ste</sup> en 21<sup>ste</sup> eeuw gedateerd kunnen worden. Er werden geen andere sporen uit oudere perioden aangetroffen.



### 1.2.9 Confrontatie resultaten met voorgaande onderzoeksfases

In het bureauonderzoek werd op basis van enkele onderzoeken in de buurt van het projectgebied rekening gehouden met de mogelijkheid van een site met grondsporen, gaande van het neolithicum tot de nieuwe tijden. De locatie langs de Gontrode Heirweg wees ook op de mogelijkheid tot landelijke middeleeuwse bewoning.

De prospectie heeft geen archeologische site aan het licht gebracht binnen de grenzen van het projectgebied. Van de 18<sup>de</sup>-eeuwse bewoning die op het historisch kaartmateriaal kan gezien worden, werden geen restanten meer aangetroffen. Van oudere fasen was evenmin sprake.

De gekarteerde bodem (Zch – een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont) kon wel vastgesteld worden. De serres die zich in het westen van het terreingebied bevonden, hebben de ondergrond niet zwaar verstoord.

### 1.2.10 Verwachting archeologisch erfgoed

In de 10,76 % van het terrein dat tijdens het proefsleuvenonderzoek onderzocht werd, kwamen geen archeologische sporen aan het licht. Er is enkel sprake van verstoringen uit de moderne en hedendaagse periode. De resultaten kunnen als representatief worden gezien voor de rest van de oppervlakte (89,24 %). De gegevens die het proefsleuvenonderzoek heeft opgeleverd, leiden tot een extreem lage verwachting naar waardevol archeologisch erfgoed binnen de contouren van het projectgebied.

## 1.3 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen werden in het assessmentrapport behandeld. Hieronder worden ze nog eens van een bondig antwoord voorzien.

- **Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?**  
Er waren geen archeologisch relevante sporen aanwezig. Er werden enkel verstoringen uit de moderne en hedendaagse tijd vastgesteld.
- **Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?**  
Er werden geen archeologische sporen aangetroffen.
- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?**  
De verstoringen zijn te linken aan de moderne en hedendaagse bewoning op het terrein. Van oudere fasen werden geen sporen gevonden.
- **Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?**  
Er zijn geen dergelijke indicaties.
- **Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?**  
Er konden geen gegevens verzameld worden die tot een nuttig antwoord op deze vraag kunnen leiden.
- **Kan een archeologische site uitgesloten worden?**  
Ja, het is zo goed als uitgesloten dat er een archeologische site binnen het projectgebied gelegen is.



- **Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?**  
In het oosten van het plangebied is er wel tamelijk veel verstoring aanwezig. In de westelijke helft is het archeologisch leesbare niveau beter bewaard.
- **Zijn er sporen terug te vinden van de 18de-eeuwse hoeve en/of eventuele oudere voorlopers van de huidige gebouwen?**  
Er werden geen sporen gevonden van de 18<sup>de</sup>-eeuwse hoeve of andere voorlopers van de gesloopte gebouwen.
- **Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?**  
Er is geen vervolgonderzoek nodig.

## 1.4 Samenvatting

Naar aanleiding van een geplande verkaveling aan de Gontrode Heirweg te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen) werd in 2018 een archeologienota opgemaakt door Acke & Bracke bvba (**ID 7376**). De geplande werkzaamheden bestaan uit de verkaveling van 10 loten, aangevuld met een wegennis, parkeerplaatsen en groenzones. Deze geplande realisatie impliceert een aanzienlijke bodemingreep die een directe bedreiging kan betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed.

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone die bestemd is als woongebied. Het bevindt zich niet binnen een vastgestelde archeologische zone, niet binnen een archeologische site en evenmin binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m<sup>2</sup> of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m<sup>2</sup> of meer bedraagt. Aangezien de oppervlakte van het plangebied 4528 m<sup>2</sup> bedraagt, is men in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag.

De fase van het onderzoekstraject die hieronder besproken wordt (projectcode: **2021B262**), bouwt verder op het bureauonderzoek (projectcode: **2018D50**) en het programma van maatregelen van de archeologienota (projectcode: **2018D50**).

Dit vooronderzoeken leidde, omwille van de kans op bewaarde grondvaste resten, tot een vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit was noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van archeologische sporen te kunnen nagaan. Het doel van de archeologische terreininventarisatie was het maken van een archeologische evaluatie van de projectlocatie, m.a.w. inzicht te krijgen in de verspreiding, de densiteit, de aard en de chronologische waarde van de eventuele archeologische sporen op het terrein. De landschappelijke situatie en de gekende archeologische waarden in de omgeving wezen op de mogelijke aanwezigheid van grondvaste sporen die zichtbaar zijn onder de bouwvoor.

Het proefsleuvenonderzoek, waarbij aan de hand van drie sleuven een oppervlakte van 487 m<sup>2</sup> werd onderzocht (10,76 % van het totale terrein), heeft aangetoond dat binnen het projectgebied het archeologisch leesbare niveau nog bewaard is onder de ploeglaag. De aangetroffen sporen bestaan uit verstoringen en zijn archeologisch weinig relevant. Ze zijn te dateren in de 20ste tot



21<sup>ste</sup> eeuw. Deze gegevens wijzen op een lage verwachting naar waardevol archeologisch erfgoed binnen de contouren van het projectgebied.



## 2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Acke B. & Bracke M. 2018: *Archeologienota Merelbeke Gontrode Heirweg. Programma van maatregelen*. Acke & Bracke bvba. Zelzate.

Acke B., Bracke M. & Van Quathem K. 2018: *Archeologienota Merelbeke Gontrode Heirweg. Verslag van resultaten*. Acke & Bracke bvba. Zelzate.

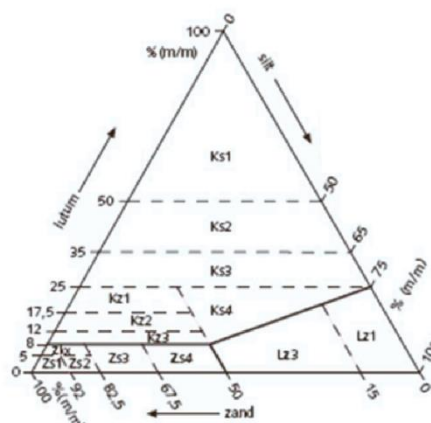
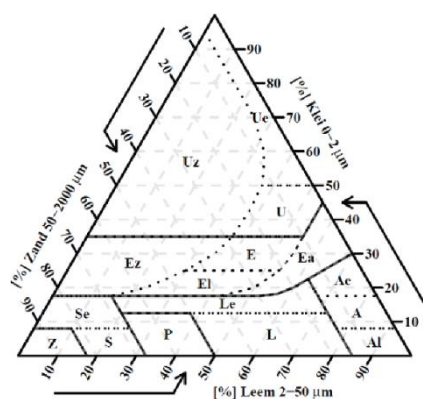
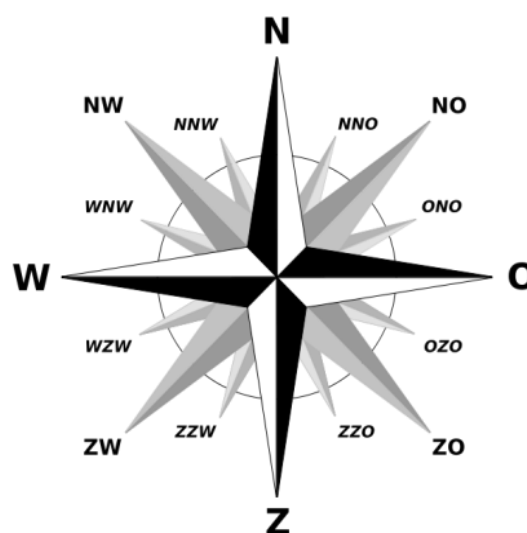


### 3 Bijlagen

#### 3.1 Lijst met gebruikte afkortingen

Divers	
S	spoor
PR	profiel
WP	werkput
KV	kijkvenster
VNR	vondstnummer

Aard spoor	
REC	recente verstering



Figuren: Windroos (boven rechts), de Belgische textuurdriehoek (onder links) en de Nederlandse textuurdriehoek (onder rechts).



### 3.2 Sporenlijst

PUTNR	VLAKNR	SPOORN	AARDSPoor	VULLINGNR	HOOFDKLEUR	TEXTUUR	GEVLEKT	INSLUITSEL	Z
1	1	999	REC	1	GR	ZAND	HETEROGEEN	-	14,41

### 3.3 Vondsten- en monsterlijst

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLING	INHOUD	VERZAMEL- WIJZE
-	-	-	-	-	-	-

### 3.4 Fotolijst

BESTAND	FOTONR	SOORT	PUTNR	VLAKNR	SPOORNRS	ONDERWERP	MEDIUM	DATUM
MEGO-21-0022.JPG	1	VLAK	1	1		Overzicht sleuf 1	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0017.JPG	1	VLAK	1	1		Overzicht sleuf 1	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0018.JPG	1	VLAK	1	1		Overzicht sleuf 1	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0019.JPG	1	VLAK	1	1		Overzicht sleuf 1	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0020.JPG	1	VLAK	1	1		Overzicht sleuf 1	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0021.JPG	1	VLAK	1	1		Overzicht sleuf 1	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0023.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0024.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0025.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0026.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0027.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0035.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0031.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0032.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0033.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0034.JPG	2	VLAK	2	1		Overzicht sleuf 2	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0036.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0037.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21



MEGO-21-0038.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0039.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0040.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0045.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0043.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0044.JPG	3	VLAK	3	1		Overzicht sleuf 3	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0013.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0001.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0002.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0003.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0004.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0005.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0006.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0007.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0008.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0009.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0010.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0011.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0012.JPG	4	TOPO				Overzicht terrein	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0016.JPG	5	PROFIEL	1	1		PR01	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0014.JPG	5	PROFIEL	1	1		PR01	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0015.JPG	5	PROFIEL	1	1		PR01	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0030.JPG	6	PROFIEL	2	1		PR02	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0028.JPG	6	PROFIEL	2	1		PR02	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0029.JPG	6	PROFIEL	2	1		PR02	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0041.JPG	7	PROFIEL	3	1		PR03	digitaal	02-mrt-21
MEGO-21-0042.JPG	7	PROFIEL	3	1		PR03	digitaal	02-mrt-21



### 3.5 Referentieprofielen



MEGO-21 – 2021B262 - SLEUF 2 – PR02 – 02/03/2021



MEGO-21 – 2021B262 - SLEUF 3 – PR03 – 02/03/2021





### 3.6 Dagrapporten

Project: <b>Gontrode Heirweg (Merelbeke)</b>	
Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed	2021B262
Projectcode Ruben Willaert nv	MEGO-21
Duur van het project: 02/03/2021	
Naam rapporteerder: Jeroen Vanhercke	
Locatie werkzaamheden: Gontrode Heirweg 142 9820 Merelbeke Percelen 298c, 300k, 301m	

Aanwezige personen en organisaties	
Ruben Willaert nv	
Jeroen Vanhercke	Archeoloog/veldwerkleider
Yelmer Debouck	Archeoloog/GPS
Kraanfirma Bekaert Maarten bv	
Stijn	Kraanman

1	Datum: 02/03/2021	8u-16u30
Aanwezigen	Jeroen Vanhercke Yelmer Debouck Stijn	
Omstandigheden	's morgens: zon 's middags: zon	
Archeologische werkzaamheden	<p>Uitzetten van de geplande sleuven. Foto's van terrein. Inmeten locatie telecomleiding. Aanleg vlak in sleuven 1 t.e.m. 3, met telkens een profielput. Alle aangelegde vlakken registreren (beschrijven, inmeten, fotograferen). Geen vondsten verzameld (plastic, puin e.d.). Overzichtsfoto's van sleuven. Geen coupes want overduidelijk recent. Sleuven dezelfde dag nog gedicht.</p>	
Interpretaties & keuzes	<p>Begin eerste sleuf (noordoosten) verstoord (zone van gesloopte gebouw). Einde van de sleuf beter: Bhs horizont goed bewaard, maar geen sporen. Sleuf 2: zelfde beeld als sleuf 1. Sleuf 3: zelfde beeld als sleuven 1 en 2. Laatste spoornummer: /. VNR: /.</p>	
Overleg	/	

